

Erkel Ferenc emlékévé 1810–2010

Az Erkel emlékévé első ünnepi megemlékezései a Magyar Kultúra napjához kapcsolódtak. Immár második évtizede emlékezünk január 22-én Kölcsey Ferenc költeményének a Himnusz születésének napjára, és Erkel Ferencre akinek a zenéje valóban néphimnusszá avatta e gyönyörű költeményt.

Erre emlékezik ünnepi hangversennyel minden esztendőben a *Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége*, így ez esztendőben is a Néprajzi Múzeumban volt az ünnepség, ahol „A Himnusz megzenésítésének története” címen tartott előadást *Somogyvári Ákos*. A szereplő kórusok: a Tungsram Kodály Zoltán Férfikar, a Szlovákiai Pedagógusok Vass

Lajos Kórusa, és a Budai Ciszterci Szent Alberik Kórus – karnagyaik: *Pálinkás Péter, Józsa Mónika, Somogyvári Ákos* vezetésével – programjukban előadtak az egykori Himnusz pályaművek közül néhányat. A műsor során *Pappné Farnadi Tamara* vezette Bartók Béla Ének-zenei Általános Iskola Bartók Gyermekkara, és a Kartali Asszonykórus is szerepelt.

Erkel Emlékév Budakeszin

Budakeszin január 22-én elsőként a néhány éve felavatott *Himnusz szobornál* tartottak emlékezést és koszorúzást Erkel Ferenc tiszteletére. Majd az Erkel Ferenc Művelődési Központban ünnepi műsorral emlékeztek a zeneszerzőre.

Erkel Tibor a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem tanára mondott ünnepi beszédet.

A műsor során elhangzott: Zoltai Mátyás: A honfi imája – Bánk bán témájára énekhármas zongorakísérettel; Erkel Ferenc: Népi induló – szóló zongorára; Induló a Bátor Máriaából – a szerző saját zongora átirata; Doppler Ferenc: Ilka c. operából István áriája; Erkel: Bánk bánból – Bordal, Melinda áriája, Hazám, hazám; Erkel: Magyar tánc zongorára, a Bánk bán ősverziójából; A Brankovich György c. operából – Mara áriája; A Hunyadi László c. operából – Palotás.

Közreműködtek: *Nagy Márta*, Liszt-díjas zongoraművész;

Énekművészek: *Ötvös Csilla, Szél Mária, Kálmánffy Ferenc, Kálmánfi Gábor; Herczeg táncsoport – Budakeszi.*

Erkel előadások Veszprém megyében

A megszüntetett Veszprém Megyei Közművelődési Intézet feladatait, köztük a Magyar Kodály Társaság területi szerve ügyeinek intézését 2010. március 1-jével a megyei könyvtár (új néven: Veszprém Megyei Eötvös Károly Könyvtár és Közművelődési Intézet) vette át. Már az új intézmény szervezésében került sor a Faluról-falura zenehallgató előadások rendezésére, amelyek hat kis településen *Magyargencs, Pápasalamon, Bakonyjákó, Béb, Köveskál* és *Vilonya* hangoztak el március 8-a és 30-a között. A zenei programra az alábbi beköszöntő készült, amelyet a hallgatók az előadás előtt kézhez kaptak:

Aki nem ismeri a múltját, nem érdemli meg a jövőjét sem **Emlékezés a 200 éve született Erkel Ferencre**

Az 1700-as évek végét és az 1800-as évek elejét okkal nevezzük egyebek mellett a nyelvújítás korának. Alkalmassá kellett tenni a magyar nyelvet a mindennapi használatra. A gazdasági, a jogi, a tudományos igényeknek megfelelő szavakat kellett alkotni, és olyanokat is, amelyekkel pontosabban ki lehetett fejezni az örömet, a bánatot, a vágyódást, a szeretetet, a haragot. Kevesebbet szoktunk beszélni arról, hogy ugyanebben az időszakban történt a zenei nyelvújítás is. Legjobb zenészeink próbálták a magyar zenei nyelvet alkalmassá tenni arra, hogy a nemzetközileg kialakult formák (a szimfónia, a szonáta, a vonósnégyes, a dal, az egyházzenei műfajok, az opera) adta keretekben a magyar lélekre leginkább jellemző módon tudja kifejezni a különböző érzéseket és gondolatokat. Magyar zenének a toborzótáncot, a verbunkost tekintették. Az első, verbunkos stílusban írt program vonósnégyest 1809-ben komponálta a Veszprém-ben, 1822-ben elhunyt *Csermák Antal*. Az első sikeres magyar operát, a Pápán született *Ruzitska József* „Béla futása” című művét 1822 decemberében mutatták be Kolozsváron.

Sokan próbálkoztak magyaros művek komponálásával. Miért kell kiemelnünk közülük a 200 éve, 1810-ben Gyulán született Erkel Ferencet? Azért, mert ő volt a nemzeti opera megteremtője, a korszak egyik legjelentősebb magyar zongoristája, karmestere, iskolateremtő zenepedagógusa, a magyar kórusmozgalom létrehozója, „a nemzet 19. századi zenei mindenese”. És ő írta a magyar himnusz zenéjét. Emellett megemlítjük, hogy Erkel volt az 1800-as évek egyik legjobb magyar sakkozója, a Pesti Sakk-kör elnöke is.

Zenehallgató előadásunkban Erkel Ferencről, a zeneszerzőről, az előadóművésztől, a karmesterről, a zeneakadémiai professzorról, nemzedékek tanáráról, a polihisztorról, a hazafiról fogunk beszélgetni. A 19. századi zenei kirándulással az a célunk, hogy új ismeretek szerzése mellett a jó zene adta művészi élményben legyen részünk. Az alábbi zeneműveket hallgatjuk meg hanglemezekről és Mártony Zsuzsanna énekművész előadásában:

1. Erkel Ferenc: Hunyadi László – palotás és friss
2. Ruzitska József: Béla futása – „Isten hozzád édes Lóra” (hármás)
3. Erkel Ferenc: Hunyadi László – jelenet és „Meghalt a cselszövő”
4. „Kasznár uram magáról is megemlékezünk” – Bartók Béla által gyűjtött dallam
5. Kodály Zoltán által gyűjtött dudanóta a „Meghalt a cselszövő” dallamára
6. Beethoven, Ludwig van: István király – nyitány (részlet)
7. Mozart, Wolfgang Amadeus: d-moll zongoraverseny – II. Romance (részlet)
8. Erkel Ferenc: Alpenschuld (Alpesi ártatlanság), 1836
9. Erkel Ferenc: Bánk bán – jelenet az I. felvonásból és „Keserű bordal”
10. Erkel Ferenc: Bánk bán – „Ölj meg engem Bánk” (Melinda)
11. Erkel Ferenc: Bánk bán – „Isten a holtak adj nyugalmat” (kórus)
12. Erkel Ferenc: Szózat, „Hazádnak rendületlenül”
13. Erkel Ferenc: Bánk bán – „Mint száműzött, ki vándorol”

M. Tóth Antal

KÖNYVBEMUTATÓ

Berlioz Rákóczi induló

Az Erkel Ferenc bicentenáriumi év bevezetőjeként impozáns kiadvány jelent meg. Címlapján olvasható:

BERLIOZ RÁKÓCZI INDULÓ

Az autográf fogalmazvány facsimile kiadása
Keletkezéstörténeti tanulmánnyal közreadja

BÓNIS FERENC

A Balassi Kiadó gondozásában megjelent igényes, szép kivitelű könyv bemutatójára 2009. december 3-án került sor.

A kötet első részét Hector Berlioz indulójának 16 oldalas autográfja foglalja el. A Pesti Nemzeti Színházban 1846. februárjában 2 hangversenyt adott a zeneszerző. Erre az alkalomra komponálta a Rákóczi-indulót. Hogy milyen előzmények, körülmények és siker övezte e művet arról igen érdekes korrajz-beszámoló olvasható a könyvben. A partitúra sorsáról elsőként Berlioz szavait idézzük: „*elutazásomkor át kellett adnom Pest városának a kéziratomat, mert meg akarták tartani.*” Hogy mindez miként történt és milyen bizonyítékok vannak erre azt az egykori híradások alapján